

Το 2017 πραγματοποιήθηκαν πάνω από 3.500 εκδηλώσεις και δράσεις και η επισκεψιμότητα ξεπέρασε κατά πολύ ακόμη και τις πιο αισιόδοξες προβλέψεις.

More than 3,500 events and activities were organized in 2017 while visitor numbers exceeded even the most optimistic expectations.

Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος
Stavros Niarchos Foundation Cultural Center

Ένας χρόνος λειτουργίας του Κέντρου Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος

Κόμβος πολιτισμού στον νέο αστικό ιστό

Μαίρη Αδαμοπούλου, Δημοσιογράφος

Νίκος Μανωλόπουλος,
Διευθύνων Σύμβουλος
Nikos Manolopoulos,
Managing Director

Stavros Niarchos Foundation Cultural Center: one year of operation

A cultural hub in the new urban landscape

Mary Adamopoulou, Journalist

Αναδείχθηκε σε τοπόσημο χάρη στην εντυπωσιακή του όψη πριν ακόμη ανοίξει τις πύλες του. Από την πρώτη στιγμή και μέσα σε ελάχιστο χρόνο κατάφερε να εξελιχθεί σε πρώτης προτεραιότητας προορισμό για τους κατοίκους της Αθήνας, αλλά και τους επισκέπτες της. Τα τρία εκατομμύρια ανθρώπων που επισκέφθηκαν το ΚΠΙΣΝ μέσα στο 2017 αλλά και οι περισσότερες από 3.500 εκδηλώσεις που διοργανώθηκαν, είναι αρκετά για επισημάνουν τη θέση που έχει κατακτήσει ήδη το Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος (ΚΠΙΣΝ) στην καθημερινότητα των Ελλήνων. Κι αυτό όχι μόνο επειδή αποτελεί την έδρα δύο διεθνούς εμβέλειας πολιτιστικών και εκπαιδευτικών πόλων –της Εθνικής Λυρικής Σκηνής και της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος– αλλά κι επειδή λειτουργεί ως ένας περιβαλλοντικά βιώσιμος τόπος εντός του

The impressiveness of the Stavros Niarchos Foundation Cultural Center (SNFCC) established it as a landmark before it even opened its gates to the public; from the first day and almost overnight it became a top destination for Athenians, but also tourists. The three million people that visited SNFCC in 2017 along with the organization of more than 3500 free of charge events, suffice to point out the position the SNFCC has earned in the daily life of Greeks. And this, not only because it houses two focal cultural and educational institutions of international prestige as the Greek National Opera and the National Library of Greece, but because it is an environmentally sound area within the urban landscape.

Ένας χρόνος λειτουργίας του Κέντρου Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος

Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος
Stavros Niarchos Foundation Cultural Center

αστικού ιστού.

Το βλέμμα, αρχικά, παρασύρεται από το εντυπωσιακό κτίριο που σχεδίασε το αρχιτεκτονικό γραφείο Renzo Piano Building Workshop, με τον Φάρο να δεσπόζει στο υψηλότερο σημείο του κτιριακού συγκροτήματος: μια τετράγωνη γυάλινη αίθουσα διαστάσεων 30 x 30 μ. με θέα 360° προς τη θάλασσα και την πόλη, κάτω από ένα ενεργειακό στέγα-στρο έκτασης ενός εκταρίου.

Στην καρδιά του κτιρίου η Εθνική Λυρική Σκηνή έχει στεγάσει τη μεγάλη ιστορία της σε 28.000 τ.μ. Η Αίθουσα Σταύρος Νιάρχος, δυναμικότητας 1400 θέσεων –μια από τις σημαντικότερες, διεθνώς, σύγχρονες αίθουσες λυρικών παραστάσεων με το κόκκινο βελούδο και τη μινιμαλιστική αισθητική να κυριαρχούν– και η Εναλλακτική Σκηνή των 421 θέσεων που μπορούν να εξαφανιστούν με το πάτημα ενός κουμπιού, είναι οι δύο βασικοί χώροι που φιλοξενούν την πολυσιδή της δραστηριότητα, ως καλλιτεχνικού αλλά και εκπαιδευτικού οργανισμού: Όπερα, μπαλέτο, πειραματικά projects, παιδικές παραστάσεις, εκπαιδευτικά προγράμματα, προετοιμασία της επόμενης γενιάς χορευτών

και κοινωφελείς δράσεις.

Στο ΚΠΙΣΝ όμως έχει αποκτήσει τη νέα της στέγη και η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος, με ιστορία δύο αιώνων περίπου και περισσότερα από 1 εκατομμύριο βιβλία, περιοδικά και ένα πλήθος σπάνιων χειρόγραφων κωδίκων από τον 9ο ως τον 19ο αιώνα. Θεματοφύλακας της ελληνικής γραμματείας και συνδετικός κρίκος του παρελθόντος, του παρόντος και του μέλλοντος, με την ολοκλήρωση της εγκατάστασής της στο νέο κτίριο των 23.000 τ.μ. η ΕΒΕ θα λειτουργήσει όχι μόνο ως εθνική ερευνητική, αλλά και ως μία εξωστρεφής, ανοιχτή δημόσια βιβλιοθήκη. Και μπορεί ο εμβληματικός Πύργος Βιβλίων, γεμάτος τόμους, που δηλώνει την ταυτότητα του χώρου να κυριαρχεί, η ΕΒΕ ωστόσο εκτείνεται σε τρία βασικά επίπεδα, όπου πέραν των αναγνωστηρίων βρίσκεται και το θησαυροφυλάκιο, στο οποίο θα φυλάσσονται σπάνιες εκδόσεις και χειρόγραφα σε ειδικές συνθήκες υγρασίας και θερμοκρασίας.

Ένα από τα πιο «ζωντανά» και δημοφιλή σημεία του ΚΠΙΣΝ είναι το 210 στεμμάτων Πάρκο Σταύρος Νιάρχος με τα περισσότερα από 1.400

The Stavros Niarchos Foundation Cultural Center: one year of operation

Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος
Stavros Niarchos Foundation Cultural Center

The gaze is drawn first to the imposing building designed by architectural firm Renzo Piano Building Workshop, with the Lighthouse dominating at the summit of the complex: a glass-walled square observatory of dimensions 30 x 30m with a 360° view of sea and city, covered by the solar Canopy of 900m².

In the heart of the building the Greek National Opera has housed its long history in its 28,000m² premises: the Stavros Niarchos Hall with a capacity of 1,400 seats, constituting one of the most important opera halls internationally in which red velvet and minimalistic style dominates and the modular Alternative Stage of 421 seats that disappear on the press of a button (black box theatre). These are the two venues that house the opera's multidimensional activity as an artistic and educational organisation: opera, ballet and experimental performances; children's plays, educational programmes, a dance school and charitable events.

Moreover, SNFCC has offered a new roof to the National Library

of Greece whose history spans over two centuries and has more than one million holdings: books, journals, and a treasury of rare manuscript codices from the 9th to the 19th century. This safeguard of Greek letters and connective link of past, present and future shall complete its relocation to the new 23,000m² premises and operate as a research facility but also as an extrovert public library open to everyone. And the symbolic Book Castle may dominate the building indicating its character however the Library expands on three levels. Apart from the reading rooms there is also a vault where the collection of rare editions and manuscripts shall be kept under special humidity and temperature conditions.

One of the most lively and popular spots of the SNFCC is its 210,000m² Stavros Niarchos Park with more than 1,400 trees and 300,000 shrubs –all endemic of the Mediterranean. It functions as a laboratory of environmental sustainability and at the same time as an area for exercise, recreation and culture.

Ένας χρόνος λειτουργίας του Κέντρου Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος

δέντρα και τους 300.000 θάμνους—όλα ενδημικά της Μεσογείου— που λειτουργεί ως εργαστήριο περιβαλλοντικής βιωσιμότητας και ταυτόχρονα ως χώρος άθλησης, ψυχαγωγίας και πολιτισμού. Το πάρκο αποτελεί ουσιαστικά μια νέα προσέγγιση του υπαίθριου αστικού τόπου, καθώς προσκαλεί το κοινό να εξερευνήσει τις γωνιές του: να δοκιμάσει τις ικανότητές του στην κηπουρική στον Λαχανόκηπο, να πειραματιστεί στον Μουσικό Κήπο, να αθληθεί στον Στίβο και στο Κανάλι (μήκους 400 μ., με θαλασσινό νερό), το οποίο αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά στοιχεία του σχεδιασμού του χώρου, να απολαύσει συναυλίες στο Ξέφωτο, να χαλαρώσει στον Λαβύρινθο, να παίξει στις παιδικές χαρές.

Τον Φεβρουάριο του 2017, με την ολοκλήρωση της κατασκευής του, το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος παρέδωσε το ΚΠΙΣΝ στην Ελληνική Πολιτεία. Με αφορμή τη συμπλήρωση αιώνας ενός χρόνου λειτουργίας ζητήσαμε από τον Διευθύνοντα Σύμβουλο του ΚΠΙΣΝ, Νίκο Μανωλόπουλο, έναν πρώτο απολογισμό.

Ο πρώτος στόχος που είχαμε για το 2017 ήταν η ομαλή λειτουργία των κτιρίων, των υποδομών και των συστημάτων, ώστε η Εθνική Λυρική Σκηνή και η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδας να μπορέσουν να αξι-

ποιήσουν απρόσκοπτα τις τεράστιες δυνατότητες που τους προσφέρει το έργο, ώστε να πολλαπλασιάσουν την προσφορά τους στο κοινό και ιδιαίτερα στους νέους. Παίρνοντας υπόψη τις δυσκολίες που πάντα παρουσιάζει η εξοικείωση με νέα προηγμένα συστήματα και τεχνολογίες, η εγκατάσταση της ΕΛΣ στο ΚΠΙΣΝ ολοκληρώθηκε με απόλυτη επιτυχία. Σύντομα θα ολοκληρωθεί και η εγκατάσταση της ΕΒΕ. Ο δεύτερος στόχος ήταν η προσφορά ενός πλούσιου πολύμορφου πολιτιστικού, εκπαιδευτικού, αθλητικού και ψυχαγωγικού προγράμματος, με ιδιαίτερη μέριμνα για τους νέους, ανοικτού και χωρίς χρέωση χάρη στη δωρεά του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος. Και πράγματι το 2017 πραγματοποιήθηκαν από το ΚΠΙΣΝ και το ΙΣΝ πάνω από 3.500 εκδηλώσεις και δράσεις, με ιδιαίτερη έμφαση στα παιδιά, τους νέους αλλά και τους άνω των 65 ετών. Οι εκδηλώσεις και δράσεις αυτές σχεδιάστηκαν με γνώση, με έμφαση στην υψηλή ποιότητα και την κοινωνική τους απήχηση. Ταυτόχρονα, δόθηκε ιδιαίτερη προσοχή στη σωστή ενημέρωση και το σεβασμό του κοινού, την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη διευκόλυνσή του, την υποδοχή του σε ένα πολιτισμένο, φροντισμένο και ασφαλές περιβάλλον, τη συμμετοχή του σε όσο το δυνατόν περισσότερες δράσεις. Η επισκεψιμότητα του ΚΠΙΣΝ ξεπέρασε κατά πολύ ακόμη και τις πιο

The park is in essence realizing a new approach of urban open spaces since it invites the public to explore its corners: to try-out their gardening skills at the Vegetable Garden, experiment in the Sound Garden, exercise at the Running Track and the sea-water Canal (of a length of 400m, one of the most important elements of the overall design), enjoy concerts at the Great Lawn, relax at the Labyrinth and play at the playgrounds.

In February 2017, after the completion of its construction, the Stavros Niarchos Foundation bequeathed the SNFCC to the Greek state. Given the opportunity of the one year anniversary of its operation we asked its Managing Director, Nikos Manolopoulos for a first assessment.

Our first objective for 2017 was to ensure that buildings, infrastructure and systems operate smoothly so that the Greek National Opera (GNO) and the National Library of Greece (NLG) could benefit fully from the enormous potential provided by the project so as to multiply their contribution to the public and especially to the young people. All difficulties considered,

The Stavros Niarchos Foundation Cultural Center: one year of operation

those that usually come up during a period of familiarization to cutting edge systems and technologies, the relocation of the GNO at the SNFCC was completed with absolute success. Soon, the relocation of the NLG will also be over. The second objective was to provide a rich and varied cultural, educational, sports and entertainment programme, especially designed for the young, accessible to everyone, and free of charge thanks to a grant of the Stavros Niarchos Foundation. Indeed, in 2017, more than 3,500 events and activities took place with special emphasis to children, young people and those aged 65 and over. These events and activities were expertly designed focusing on high quality and social impact. At the same time, special attention was paid to keeping the public up to date, respecting it and providing as much as convenience possible, welcoming it to a civilized, well-kept and safe venue, and encouraging participation in as many activities as possible. The visitor numbers of the SNFCC exceeded even the most optimistic expectations. More than three million people visited it in 2017. We owe this success and are very grateful to the Stavros Niarchos Foundation, its Board

Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος – εσωτερική άποψη της Εθνικής Βιβλιοθήκης
Stavros Niarchos Foundation Cultural Center – interior view of the National Library of Greece

Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος - Λαβύρινθος
Stavros Niarchos Foundation Cultural Center – The Labyrinth

Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος – Κανάλι
Stavros Niarchos Foundation
Cultural Center – The Canal

Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος – εξωτερική άποψη
Stavros Niarchos Foundation Cultural Center – exterior view

Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος – Κανάλι
Stavros Niarchos Foundation Cultural Center – The Canal

αισιόδοξες προβλέψεις. Πάνω από 3 εκατ. άνθρωποι επισκέφθηκαν το Κέντρο το 2017. Για την επιτυχία αυτή, χρωστάμε βαθιά ευγνωμοσύνη στο ΙΣΝ, το Διοικητικό του Συμβούλιο και, ιδιαίτερα, στον Πρόεδρό του Ανδρέα Δρακόπουλο για τη μεγάλη προσφορά του στην Ελληνική Πολιτεία και τη συνεχή του στήριξη προς το ΚΠΙΣΝ.

Υπάρχουν κάποιες κομβικές αλλαγές που ετοιμάζετε μετά την εμπειρία ενός χρόνου λειτουργίας; Διαπιστώσατε κάποια λάθη και αν ναι πώς θα τα διορθώσετε;

Έχοντας πλέον την εμπειρία αυτού του πρώτου χρόνου πλήρους λειτουργίας, είμαστε σε θέση να βελτιώσουμε περαιτέρω την εμπειρία των επισκεπτών σε όλα τα στάδια: από τον προγραμματισμό της επίσκεψης μέχρι την άφιξή τους στο ΚΠΙΣΝ και την περιήγησή τους εδώ, είτε έχουν έρθει για μία συγκεκριμένη εκδήλωση ή για έναν περίπατο στο Πάρκο Σταύρος Νιάρχος. Επίσης, είναι πολύ σημαντικό για εμάς αυτοί που μας επισκέφθηκαν ήδη να μας επισκεφθούν ξανά, να καταστήσουμε ένας σταθερός και επαναλαμβανόμενος προορισμός. Δεν επαναπαυόμαστε σε αυτά που πετύχαμε το 2017. Ήδη προετοιμάζουμε πολλά νέα πράγματα που θα φανούν μέσα στους επόμενους μήνες, καθώς με την εγκατάσταση και λειτουργία και των τριών φορέων θα μπορέσουμε να ξεδιπλώσουμε το πλήρες φάσμα των δυνατοτήτων μας.

Πώς βλέπετε το μέλλον του ΚΠΙΣΝ μέσα στα επόμενα χρόνια;

Όραμά μας είναι ένα δημόσιο ΚΠΙΣΝ όπου ο καθένας έχει ελεύθερη πρόσβαση και διαπλαστική συμμετοχή σ' ένα πλήθος εκδηλώσεων και δράσεων, πολιτιστικών, εκπαιδευτικών, αθλητικών, ψυχαγωγικών και περιβαλλοντικών. Επιδίωξή μας είναι να υπηρετήσουμε με συνέπεια αυτό το όραμα, το οποίο εξάλλου αποτέλεσε και αφετηρία του Ίδρυματος Σταύρος Νιάρχος (ΙΣΝ), αλλά και του αρχιτέκτονα του ΚΠΙΣΝ, του Ρέντσο Πιάνο: η δημιουργία ενός δημόσιου χώρου ανοικτού σε όλο τον κόσμο. Στο πλαίσιο αυτό πρόθεσή μας είναι η αξιοποίηση και ανάπτυξη του πολιτιστικού, επιστημονικού και εκπαιδευτικού δυναμικού της χώρας μας. Και η μέγιστη πλειοψηφία των εκδηλώσεών μας του 2017 στηρίχθηκε σε Έλληνες συντελεστές. Από την άλλη πλευρά, ένας από τους κύριους τρόπους για την ανάπτυξη αυτή είναι η συνεργασία με διακεκριμένους ξένους φορείς, καλλιτέχνες, επιστήμονες κ.λπ. στη μακρική αναζήτηση νέων ιδεών, αλλά και στη σύμπραξη μεταξύ του ΚΠΙΣΝ, της ΕΒΕ και της ΕΛΣ, όπου προσβλέπουμε σε συνέργειες που θα αποδείξουν ότι το όλον είναι μεγαλύτερο από το άθροισμα των μερών. Μόνον έτσι θα πετύχουμε τον στόχο που από την αρχή θέσαμε για την καταγραφή της ΕΛΣ, της ΕΒΕ και του ΚΠΙΣΝ ως μειζώνων κέντρων στον ευρωπαϊκό και παγκόσμιο πολιτιστικό χάρτη.

and its Chairman, Andreas Dracopoulos in particular, for this great gift to the Greek state and for the ongoing support offered to the SNFCC.

Have you planned any important changes after the know-how of one year? Did you discover any glitches and if yes how will you rectify them?

Having now the experience of this first year of operation we can predict and improve the visitors' experience in all stages: from programming until their arrival at SNFCC and touring it, either they came for a specific event or just for a walk in the park. More than this, we deem important those that visited once to return and to become a destination steadily revisited. We shall not rest on the laurels of our successes of 2017. We're already preparing many things to be announced in the following months since all three institutions shall be fully operable. Then we will be able to unfold the whole spectrum of our capabilities.

How do you imagine the future of the SNFCC in the years to come?

Our vision is a public venue with free access where everyone can participate interactively in many events and activities either cultural, educational, sports, recreational, and environmental. Our aim is to serve this vision with consistency which of course

was the initial starting point of the Stavros Niarchos Foundation, but also of architect Renzo Piano: to create a freely accessible public space. In this context, our intention is to utilize and develop the cultural, scientific and educational potential of our country. The majority of our events in 2017 involved Greek contributors. On the other hand, one of the key ways to foster development is working with acclaimed institutions, artists and scientists from abroad, to constantly search for new ideas but also to unfold the joint activities of the SNFCC, the NLG and the GNO. These synergies shall prove that the whole is more significant than the parts that constitute it. It's the only way to achieve the objective we set from the beginning, that is, to establish the aforementioned institutions as major hubs in the European and global cultural map.